

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**Кафедра тюркської філології**

Курсова робота

з тюркської філології на тему:

ЛЕКСИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТУРЕЦЬКИХ ЮРИДИЧНИХ ТЕКСТІВ

Студентки групи Тур 15-21

факультету східної і слов'янської філології

денної форми здобуття освіти

Освітньої програми:

спеціальності 035 Філологія

спеціалізація 035.06 Східні мови і літератури

(переклад включно),

перша – турецька

Русевої Діани Емільвни

Науковий керівник:

доц. Сіленко Н. В

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ I ЗАГАЛЬНОТЕОРИТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТУРЕЦЬКОГО ЮРИДИЧНОГО ТЕКСТУ.....	6
1.1 Визначення поняття “текст” у працях вітчизняних та зарубіжних учених.....	6
1.2 Вивчення турецького юридичного тексту.....	12
Висновки до Розділу 1.....	22
РОЗДІЛ II ЛЕКСИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТУРЕЦЬКИХ ЮРИДИЧНИХ ТЕКСТІВ.....	23
2.1 Функціонування абревіатур у турецьких юридичних текстах	23
2.2 Функціонування термінів у турецьких юридичних текстах.....	28
Висновки до Розділу 2.....	29
ВИСНОВКИ.....	30
ÖZET.....	31
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	32
ДОДАТКИ.....	33

ВСТУП

На сьогоднішній день юридична лінгвістика перебуває на межі двох наук: лінгвістики та юриспруденції. Поява безлічі наукових проблем, що належать до різних галузей знань, призвела до формування складних наукових дисциплін, зокрема й юриспруденції. Декілька відомих науковців займалися вивченням лексичних особливостей турецьких юридичних особливостей, а саме Ферідун Емір який досліджував лексичні особливості турецької мови, включаючи юридичну лексику. Також Ахмет Топал який вивчав термінологію права, та спеціалізувався на мовознавстві та лексикології турецької мови. Мова і право дуже тісно пов'язані, і завдання юриспруденції - не допустити непорозумінь у їхній взаємодії. Особливості взаємовідносин мови і права давно цікавлять лінгвістів і юристів. Діалог між цими дисциплінами зародився в Німеччині на початку XIX століття і відтоді став охоплювати нові теми, що мають соціальну значущість, актуальність теми дослідження полягає в тому, що вона зумовлена насамперед загальною спрямованістю сучасних досліджень на вивчення турецького юридичного тексту, а також необхідністю його опрацювання та виявлення лексичних особливостей.

Наприклад, у 70-ті роки XX століття співпраці правознавства та лінгвістики багато в чому сприяв “вимога суспільства зрозумілу громадянам мову відомчих закладів” (4, с. 76). У 80-х та 90-х роках обговорювання нових формулювань законодавства, які забезпечували рівноправність чоловіків та жінок, проходило при участі лінгвістів. “В останні роки одним з найважливіших факторів у розвитку цього діалогу є процес правової гармонізації у Європейському союзі” (7, с. 124), а також розвиток торгівлі та нових засобів комунікацій, внаслідок чого, зростає увага до питань між мовної комунікації у сфері права. Німецький вчений-лінгвіст Адальберт Подлех “правовою лінгвістикою” називав “сукупність всіх методів та результатів досліджень, які стосуються питань зв'язку мови та правових норм, й відповідають вимогам сучасної лінгвістики”. Сучасне розуміння правової лінгвістики значно поширилося, тому що “змінилися вимоги сучасної лінгвістики, яка пройшла за ці роки довгий шлях розвитку” (3, с. 70). У зв'язку з цим змінилися взаємини між лінгвістикою і юриспруденцією при вивченні мовних проблем в області права, і роль лінгвістичних

досліджень в цій області значно зросла. “Правові поняття й норми можуть бути визначені тільки за допомогою мови” (7, с. 121). Мова - єдиний робочий інструмент юриста, і цей інструмент має відповідати завданню, щоб "робочий матеріал", тобто система правових відносин, функціонував.

Таким чином “ мова права має бути, з одного боку, єдиним, щоб забезпечити єдність правової системи ” (2, с. 142). З іншого боку, мова права має використовуватися в різних цілях, тобто в різних сферах юридичної діяльності.

Над дослідженням юридичних текстів працювали такі зарубіжні мовознавці, як К. Джампелт та Ч. Рейс.

Об’єктом дослідження: є турецькі юридичні тексти.

Предметом дослідження: є лексичні особливості турецьких юридичних текстів.

Мета нашого дослідження полягає у визначенні лексичних особливостей функціонування юридичного тексту.

Поставлена мета зумовила необхідність розв’язання таких завдань:

- визначити теоритичні засади дослідження поняття «текст» ;
- визначити вивчення турецького юридичного тексту;
- визначити лексичні особливості турецького юридичного тексту.

У ході роботи використовувалися такі **методи дослідження:** Лінгвістичний метод, метод критичного аналізу. Також використовувався лексичний опис та метод суцільної вибірки для пошуку фактичного матеріалу.

Матеріалами для даної наукової розвідки є турецькі наукові статті

Наукова новизна: дослідження лексичних особливостей допомогло виявити вплив історичних, культурних та політичних чинників на формування турецької юридичної мови.

Теоритичне значення: дослідження лексичних особливостей турецького юридичного тексту можуть допомогти у розвитку теорій мовознавства, філології та правознавства, а також сприяти вдосконаленню методів вивчення мови та аналізу текстів у сучасному науковому дискурсі.

Практичне значення: дослідження може бути корисним для тих студентів, які оберуть таку дисципліну як «Лексикологія», щоб збільшити їх розуміння лексичного складу турецької мови та її використання в юридичному контексті. Аналіз юридичного тексту також допоможе студентам розкрити мовні особливості турецької мови з точки зору філології та мовознавства.

РОЗДІЛ I. ЗАГАЛЬНОТЕОРИТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТУРЕЦЬКОГО ЮРИДИЧНОГО ТЕКСТУ

1.1 Визначення поняття “текст” у працях вітчизняних та зарубіжних учених

Розвиток лінгвістики тексту зумовлений зростаючим інтересом до проблем функціонування мови. Серед робіт, присвячених вивченню питань лінгвістики тексту останніх років, особлива увага приділяється комунікативній функції мови, семантиці та структурі цілісного тексту. Розвиток лінгвістики тексту також призвів до того, що текст багатоаспектно став об’єктом наукових досліджень. Численні дані, одержані як результат лінгвістичного аналізу, показують, що в сучасній лінгвістиці спостерігають два підходи:

- 1) створення формалізованої граматики тексту;
- 2) вивчення конкретних закономірностей побудови та функціонування текстів.

Якщо розглядати текст як одиницю мовлення, то правомірність виділення такої галузі мовознавства як “лінгвістика тексту” ставиться під сумнів, через те, що мовлення завжди одиничне та індивідуальне, тоді як мовознавство має справу з тим загальним, що лежить в основі всієї сукупності мовленнєвих творів” (8). Ю.О. Головенко у дисертаційному дослідженні вважає невдалими описові словосполучення на кшталт “граматика тексту”, “лінгвістика тексту” “синтаксис”, гіперсинтаксис”, “суперсинтаксис”, “надфразовий синтаксис” та інші, які частіше використовуються у лінгвістичній літературі як метафоричні терміни, які позначають, що опис мови точно відображає той текстовий феномен, який є суттю нової дисципліни. Перш за все, автор заперечує проти перенесення значення першої частини (компонентів) наведених термінів: вони не означають нічого граматичного чи синтаксичного в загальноприйнятому розумінні цих слів, а у словосполученні із словом “текст” виступають у значенні “вчення, теорія” і перебувають у протиріччі з тлумаченням цих понять. У більшості публікацій лінгвісти суб’єктивно визначають лінгвістичну природу текстових явищ на основі власного судження

без надання теоретичної бази, ніби віднесення текстових явищ до синтаксису чи загальної граматики є самоочевидним і не потребує роз'яснень. Терміни «лінгвістика тексту» і «граматика тексту» є нелогічними, на думку автора, оскільки лінгвістика є наукою, що охоплює широкий спектр наукових напрямів, а об'єктом її дослідження є композиція тексту і ніщо інше. У свою чергу, оскільки воно походить від словосполучення «лінгвістика тексту», воно базується на фактичному порушенні принципів концептуальної сполучуваності та поділу. Якщо говорити про лінгвістику тексту, то можна було б прийняти і такі позначення як лінгвістика морфеми, лінгвістика фонеми, лінгвістика синтаксису та інші побудовані за однотипною структурно-логічною моделлю. Через те, автор пропонує ввести термін текстометрія, як позначення лінгвістичної дисципліни, котра б досліджувала текстові феномени із суто лінгвістичних позицій (22). Глобальна зацікавленість текстом і мовленнєвими умовами його функціонування, яка не спадає ось вже чотири десятиріччя, привела за цей період до виникнення цілого комплексу лінгвістичних і лінгвістично орієнтованих суміжних наук, які займаються вивченням того чи іншого аспекту тексту – мовленнєвої комунікації – цього воістину “лінгвістичного всесвіту” (31). Склад такого комплексу дуже різноманітний. Він включає принаймні: дисципліни, які досліджували текст до вказаного періоду (наприклад, стилістика), чи умови мовленнєвої комунікації (наприклад, соціолінгвістика) і активізовані під впливом нової, сприятливої для них ситуації; дисципліни, предмети вбирають досвід попередніх наукових дисциплін і з'являються в результаті визначення об'єкта дослідження на основі сучасних теорій тексту у вигляді примітивних дисциплін: стилістика; лінгвостилістика; риторика/семіотика; прагмалінгвістика/теорія мовленнєвих актів); дисципліни, які зародилися в якості особливих напрямів чи течій (лінгвістика тексту, теорія мовленнєвої діяльності/психолінгвістика; лінгвосоціопсихологія). З точки зору розподілу акцентів між компонентами складного об'єкта наукові дані можна розділити на дві протилежні групи:

дисципліни з об'єктом дослідження “текст” – “мовленнєва комунікація” (функціональна стилістика, лінгвостилістика, лінгвістика тексту); дисципліни з об'єктом дослідження “мовленнєва комунікація” – “текст” (соціолінгвістика, лінгвістична прагматика/теорія мовленнєвих актів, теорія мовленнєвої діяльності/психолінгвістика, лінгвосоціопсихологія). Дані науки можна поділити на дві групи, що протиставляються одна одній з точки зору розподілу акцентів між складовими комплексного об'єкту:

дисципліни з об'єктом дослідження “текст” – “мовленнєва комунікація”

(функціональна стилістика, лінгвостилістика, лінгвістика тексту);

дисципліни з об'єктом дослідження “мовленнєва комунікація” – “текст”

(соціолінгвістика, лінгвістична прагматика/теорія мовленнєвих актів, теорія мовленнєвої діяльності/психолінгвістика, лінгвосоціопсихологія).

У сучасній комунікативно орієнтованій лінгвістиці текст розглядається як динамічна комунікативна одиниця вищого порядку, яка виконує роль засобу мовленнєвої діяльності. Динамічне розуміння тексту, яке називається "текстом в дії", акцентує увагу на його функціональному аспекті. Текст функціонує в конкретному мовленнєвому акті і не може бути вивчений окремо від умов реальної комунікації. Тому дослідницька орієнтація на текст також передбачає орієнтацію на комунікативний процес. Звичайно, питання про важливість комунікативних (зовнішніх) факторів для мовного складу мови не новий. Заслугою сучасної лінгвістики є її звернення до фактору комунікації не як до іншого факту, а як до специфічної системи, ядром якої є специфічна одиниця мовної діяльності – мовний акт, який є основою для породження і функціонування певного мовного обсягу - тексту. Тому сучасна лінгвістика намагається втілити взаємозв'язок значення зовнішньої структури і внутрішньої структури мови: традиційна понятійна пара "соціальні умови мовного спілкування-мовна функція", за комплексним значенням" мовний акт–текст "

мови, але в процесі реального спілкування між людьми кожен конкретний мовний акт ділиться на 1 або іншу типологічний тип як такий.

Спілкування, засоби і умови спілкування і т.д. Мовні акти створюють основу для породження і функціонування певних видів мовної роботи. У зв'язку з тим, що вищенаведені значення оформляються, природно, як "типи мовних актів - типи текстів", в залежності від умов здійснення мовних актів, вивчення типологічних особливостей текстів стає основним завданням лінгвістики. О. Л. Каменська, вказуючи на основні директиви майбутніх досліджень проблематики тексту виділяє в якості важливого завдання "розробку принципів лінгвістичної класифікації текстів і створення у відповідності з ними повної типології текстів (34). Визнання важливої ролі типології текстів пов'язане з тим фактом, що проблема розрізнення типів текстів безпосередньо стикається з важливою тезою, яка висувається одночасно сучасною лінгвістикою тексту, соціолінгвістикою, психолінгвістикою про розмежування мовної і комунікативної компетенції. Як відомо, поняттю мовної компетенції, яким оперувала граматики, що зароджувалася, і визначається як здатність побудови та розуміння граматично правильних речень, теорія тексту протиставила компетенцію комунікативну - здатність побудови, розуміння та правильного використання типів текстів, зумовлену володінням нормами мовленнєвої поведінки в конкретному мовному колективі і вмінням враховувати специфіку конкретної мовної ситуації (92, 100, 106, 108).

Як результат, стало можливим визначати ступінь володіння мовою через ступінь володіння типами тексту: чим більше типів тексту може зрозуміти, продукувати, використовувати мовець тієї чи іншої мови, тим ширший діапазон його мовленнєвої діяльності, тобто тим самим до більшого числа типових мовленнєвих актів він може приєднатися як учасник комунікації. Таким чином комунікативна компетенція прирівнюється до "текстотипової" (103), а сам тип тексту осмислюється як нормувальна модель мовленнєвої дії. Труднощі розробки теоретичних передумов для типології тексту в основному пов'язані з двома її

важливими поняттями: концепцією типу самого тексту і критеріями, які повинні бути покладені в основу типографіки. Набагато простіше визначити тип тексту інтуїтивно, ніж підводити наукову і теоретичну базу під його класифікацію. Плутанина термінів також перешкоджає виробленню чіткої інтерпретації типів текстів. Як у вітчизняній, так і в іншомовній літературі цей термін використовується для позначення текстових одиниць без чіткої диференціації терміни: *“тип тексту”, “клас текстів”, “вид тексту”, “жанр текста”, “мовленнєвий жанр”, “тип дискурсу”, “тип мовлення”, “форма тексту”, “мовленнєва форма”, “сорт тексту”*. Окрім того, один і той же термін наповнюється конкретним змістом тільки в рамках запропонованої тим чи іншим дослідником текстотипологічної системи, головню через опозитивні відношення, які складають систему одиниць.

Причина відмінності, як правило, корениться в природі самого тексту, точніше, в його багатовимірності – можливих критеріях, що відносяться до різних аспектів тексту, на підставі яких один і той же текст може бути віднесений до різних типологічних груп. В якості критерію типології текстів в масштабі лінгвістики текстів було запропоновано велику різноманітність відправних точок, які є основою для побудови тієї чи іншої текстової системи. Але сукупність цих положень можна звести до трьох концепцій: по-перше, як база типологізації вибирається змішаний критерій–сукупність екстра та інтратекстуальних диференціальних головню опозитивних, ознак тексту як : *“письмовий”–“усний”; “спонтанний” – “неспонтанний”; “монологічний” – “діалогічний (28,101);* по-друге, за основу типологізації беруться внутрішньотекстуальні ознаки – висловлюється думка, що до типологічного розмежування текстів можна прийти через установку закономірностей побудови текстових структур, які відмічені з точки зору того чи іншого типу. Дана концепція одержала найбільше теоретичне обґрунтування (14,15, 97, 107); по-третє, за критерії типологізації пропонуються екстратекстуальні фактори – фактори реальної комунікації, текстовий тип мислиться як динамічна одиниця,

яка включена в типізований мовленнєвий контекст. Дана концепція об'єднує в собі дві взаємопов'язані перспективи текстотипологічних пошуків: а) побудову системи типології тексту з опорою на сукупність компонентів комунікативного акту; б) вияв системної взаємоспіввіднесеності компонентів типізованого комунікативного акту з типологічними конструктами тексту, який функціонує в рамках даного акту. Така постановка питання повністю збігається з магістральною лінією розвитку сучасної лінгвістики – її комунікативно-прагматичною орієнтацією. Сьогодні все більше лінгвістів схильні вважати, що сучасну типологію тексту можна збудувати винятково на комунікативно-прагматичній основі (62, 76).

Аналіз теоретичної літератури показує, що лінгвісти багатьох країн намагаються розвивати теорію тексту в рамках лінгвістики. Але в більшості публікацій якщо подивитися на їх загальне лінгвістичний напрямок, то традиційне (філологічне) ставлення до опису тексту як літературного твору або його частини залишається практично незмінним: вимоги до створення чисто лінгвістичної інтерпретації текстових явищ часто носять декларативний характер, і це, ймовірно, пов'язано зі стабільністю. Складний характер філологічної традиції і об'єкта вивчення, з одного боку, а з іншого - відсутність загальної теоретичної платформи з деякими і недооцінка інших текстологічних характеристик і їх абсолютизація. Для розробки на лінгвістичну теорію текстів також негативно впливає атомарність вивчення текстових явищ. Практика показує, що інтенсивний опис однієї сторони текстового феномена при відсутності міцної теоретичної бази для вихідної позиції і врахування ролі текстоутворення тих чи інших текстових явищ в загальному комплексі текстових явищ не тільки не дає правильного уявлення про композиційні характеристики тексту, але і текст призводить до неправильного висновку.

1.2 Вивчення турецького юридичного тексту

Вивчення турецького юридичного тексту включає аналіз правових термінів, концепцій та правової термінології, а також розуміння синтаксичної структури речень та їхнього логічного зв'язку. Мовний аспект відіграє ключову роль у забезпеченні точності та чіткості вираження правових понять та диспозицій, що допомагає уникнути недорозуміння та сприяє правильному застосуванню законодавства. Класифікувати тексти у сфері права досить складно через природу цієї галузі. Тексти, які зазвичай використовуються у сфері права, переплітаються з повсякденною мовою, з іншими технічними галузями, такими як медицина, а також з літературою з точки зору ефективного використання мови.

Хоча такі тексти, як рішення, ухвалені в судах, теми, що викладаються в підручниках, доказові документи, дискусії, заяви, повідомлення, протоколи, заперечення, обвинувачення, новини про юридичні події та факти в засобах масової інформації тощо, поділяються на майже незліченну кількість підгалузей з точки зору обсягу галузі права, мова є спільним аспектом усіх цих підгалузей. Конституційне право, римське право, кримінальне право, зобов'язальне право, господарське право, цивільне право, міжнародне право, космічне право, судова медицина, право Європейського Союзу, права споживачів - усі вони розвиваються за допомогою мови, виконують свої обов'язки і спілкуються між людьми та суспільствами. Мова - це не лише засіб спілкування між людьми, які розмовляють однією мовою в одному суспільстві. Мова - це також структура, яка бере на себе завдання спілкування між суспільствами, що розмовляють різними мовами, за допомогою перекладачів. Ще одне завдання мови - забезпечувати історичне розуміння і бути «мостом» між минулим і майбутнім, переносячи те, що було принесено з минулого, в теперішнє і майбутнє.

В мовознавстві, турецький юридичний текст - це текст, який використовується для вираження правових норм, законів, правил і

процедур, що регулюються в Туреччині. Ці тексти можуть включати закони, постанови, рішення судів, угоди, договори та інші документи, що стосуються правового регулювання. Вони мають важливе значення для правової системи країни і забезпечують основні правові стандарти, на яких ґрунтується суспільство.

Турецькі юридичні тексти можуть бути написані мовою турецької правової термінології, яка має свої унікальні вирази, терміни та структуру. Вивчення цих текстів в мовознавстві допомагає розуміти особливості мови, що використовується в юридичному контексті в Туреччині. юридична мова є складною за своєю структурою. Право, як система, має на меті регулювати суспільний устрій. Воно має норми, тобто правила. У законах використовується обов'язкова мова, чітко прописані санкції для тих, хто не підкоряється законам. Право ґрунтується на таких елементах, як соціальна структура, історія, відносини з іншими суспільствами, релігія та мова. Причиною використання довгих речень є прагнення охопити кожен прошарок суспільства і кожен подію, кожную ситуацію, кожен випадок у суспільстві.

Закон намагається передбачити різні ситуації, виняткові ситуації, які можуть виникнути, і має на меті передбачити ситуації, які можуть порушити суспільний порядок, і розробити заходи проти них. З цієї причини статті включені в різні нормативні акти. Метою є використання чіткої мови, яку всі можуть зрозуміти однаково, але не можна сказати, що цієї мети вдається досягти кожного разу. Причиною цього, безсумнівно, є такі фактори, як історія, мова, соціальна структура, той факт, що сфера права вимагає тривалої спеціальної освіти, той факт, що право є сферою спеціальних знань, той факт, що юристи використовують своєрідну метамову, яка стала майже стандартизованою на професійному рівні, а також той факт, що різні користувачі вкладають у слова різне значення.

Ми вже згадували, що юридичні тексти відрізняються великою різноманітністю. Закони, судові рішення, такі документи, як паспорти,

посвідчення особи, довідки про місце проживання, судимості, військові квитки, водійські посвідчення, тексти в підручниках юридичних факультетів, тексти в засобах масової інформації, циркуляри, постанови, протоколи, експертні висновки - всі ці документи використовуються в юридичному світі, а інформація, яка в них міститься, також використовується. Всі вони мають спільну мову, використовують мову як засіб передачі та обміну інформацією, здебільшого можуть бути класифіковані як декларативні тексти і, що найважливіше, можуть бути перекладені.

Інформація в текстах, яка в них міститься, повинна бути перекладена з максимальною ретельністю, оскільки помилки можуть призвести до непоправної шкоди, наприклад, цифри, пропорції (грошові суми, штрафні періоди, санкції, якщо такі є), правильна передача основного факту, що лежить в основі судового позову, географічні назви, національний ідентифікаційний номер, адреса тощо. Констатуючи, що особливе значення слід надавати спеціальним персональним даним, таким як інформація про доступ, а також конфіденційності цих даних і відсутності найменшої помилки в цих даних, в рамках нашого дослідження ми можемо запропонувати приклади перекладу "acte de naissance" (свідоцтво про народження) з французької мови на турецьку та диплома про закінчення юридичного факультету (Faculté de Droit, Diplôme de Licence) з турецької мови на французьку. Приклади наведені в *Додатках*.

Французьке право має значний вплив на турецьку правову систему через історичні зв'язки між Францією та Туреччиною. Ось деякі способи, якими французьке право зв'язане з турецьким:

1. Колоніальна спадщина: Під час Османської імперії Туреччина взяла наприклад з правових систем країн, які контролювали її колоніальні території, включаючи Францію. Це вплинуло на формування турецького цивільного права та права процедури.

2. Модернізація в ХХ столітті: У період реформ Ататюрка на початку ХХ століття багато аспектів французького права були впроваджені в турецьку правову систему для модернізації країни.

3. Правова гармонізація з Європейським Союзом: В процесі вступу Туреччини до Європейського Союзу, чимало законодавства та правових стандартів Туреччина адаптує відповідно до норм та принципів, що визнані в ЄС. Оскільки французьке право також має вплив на законодавство ЄС, це може також відобразитися в турецькому законодавстві.

4. Міжнародне приватне право: Французька правова система впливає на турецьке міжнародне приватне право, зокрема в питаннях, що стосуються визнання та виконання іноземних рішень та угод.

Ці зв'язки визначають певні схожість та взаємозв'язок між французьким та турецьким правом у різних аспектах правового життя.

В турецькій правовій системі існують різноманітні типи юридичних текстів, які відображають різні аспекти правового життя країни. Ось детальніші типи турецьких юридичних текстів:

1. Конституція: Основний правовий документ, який встановлює основні принципи державного устрою, права та обов'язки громадян.

2. Закони: Правові акти, які приймаються парламентом (Великим Національним Сходом) і встановлюють загальні правові норми та положення.

3. **Постанови та укази:** Рішення уряду або президента, які мають силу закону і встановлюють правила чи вирішують конкретні питання.

4. **Рішення суду:** Вироки та рішення судових органів, які встановлюють правовий статус конкретних справ чи ситуацій.

5. **Міжнародні договори:** Угоди, укладені Туреччиною з іншими країнами чи міжнародними організаціями, що регулюють взаємні правові відносини.

6. **Нормативні акти:** Документи, які встановлюють правила і процедури виконання законів і регулюють певні аспекти життя суспільства (наприклад, регламенти, інструкції тощо).

7. **Правові довідники та коментарі:** Тексти, які пояснюють і тлумачать законодавство для допомоги в його розумінні та застосуванні.

Це лише деякі з основних типів турецьких юридичних текстів, які використовуються для регулювання правових відносин у країні.

Лексика є важливим критерієм у лінгвістичному аналізі юридичної мови. При розгляді цього критерію першочергового значення набувають такі питання, як: чи є слова, що складають лексику, турецькими чи ні, запозичення з інших мов, процес розвитку запозичених елементів та їх адаптація до турецької мови. У рамках цієї статті ми розглянемо лексику турецької юридичної мови в контексті цих питань. У дореспубліканський період юридична мова містила значну частку арабських та перських елементів з точки зору лексики. Це досягло такого рівня, що кількість турецьких слів у юридичних текстах не перевищувала кількості пальців однієї руки. Розглядаючи словниковий запас сучасної юридичної мови, можна сказати, що досягнуто хорошого рівня в плані тюркізації та спрощення. Як наслідок, зрозумілість значно підвищилася. Безсумнівно, як ми вже згадували, зусилля з тюркізації, здійснені в рамках мовної революції в республіканську епоху, мали великий вплив на досягнення цього рівня. Ці зусилля - якщо залишити осторонь перебільшені похідні, які не ґрунтуються на живому варіанті мови - відіграли важливу роль у становленні, розвитку, вдосконаленні та систематизації турецької мови як мови права, як і в інших галузях науки. Іншими словами, турецька мова тепер здатна значною мірою за допомогою власного словникового запасу передавати дуже складні правові відносини, поняття та вирази. Цю компетенцію можна побачити в наступній цитаті:

(2) Як вимога кримінальної політики у правовій державі, законодавець може, за умови дотримання основних принципів Конституції та кримінального права і з урахуванням мети покарання, встановлювати, які діяння вважаються злочинами, вид і розмір покарання, що підлягає призначенню, підстави і розміри його збільшення та зменшення, а також умови притягнення до кримінальної відповідальності та порядок судового розгляду справи про злочин. (www.anayasa.gov.tr).

Як ми вже згадували, фактом є те, що словниковий склад юридичної мови зазнав значних змін на користь турецької мови в результаті зусиль з її

отуречення. Під час цих змін було створено багато нових слів, які були введені у вжиток без урахування реалій мови, її природного розвитку та наукових даних. Однак прийнятність похідного нового слова залежить від наявності інших слів схожої структури в межах певного зразка, тобто в словнику, які утворені за тими ж правилами; тобто якщо мовець і слухач можуть одразу розпізнати правило утворення похідного слова, може легко вивести значення цього нового слова, утвореного за тим самим правилом (див. Röhrborn 1996: 175). Однак, як правильно підкреслює Рерборн, ця ідея не відіграла важливої ролі в мовному плануванні 1930-х і 1940-х років (Röhrborn 1996: 175). Як наслідок, багато штучних слів було створено всупереч природному розвитку мови. Наприклад, слово *kamutay*, яке було запропоноване для назви *Hey'et-i Umûmiye* (Генеральна Асамблея Парламенту), було штучним словом, що суперечило природній структурі турецької мови того часу, як за коренем, так і за правилом словотвору, і не було прийняте. Тим не менш, існує багато штучних слів, утворених у 1940-х роках з тими ж ідеологічними міркуваннями та ненауковими підходами, і ці слова були прийняті в наступні роки, на відміну від *kamutay*. Наприклад, *Верховний апеляційний суд - Örneğin Yargıtay; Державна рада - Daniştay; конгрес - kurultay; статут - tüzük, заява - bağıt, контракт - sözleşme, суддя - yargıç, обов'язок - ödev, дискурс - söylev, національність - uyruk, законодавчий орган - yasama, суверенітет - egemenlik*. У цей же період з'явилися слова, утворені відповідно до панівних мовних правил і певною мірою вільні від штучності, які легше сприймалися і сприймаються мовцями. Наприклад, *термін давності (mürûr-u zaman), Верховний суд (Dīvān-ı Âlî), воєнний стан (idāre-i örfî), імунітет (ma'sûniyet), експертний свідок (ehl-i vukûf), право голосу (hakk-ı hıyâr)*.

Ці зусилля з тюркізації юридичної мови нагадують аналогічні процеси в німецькій юридичній мові. Насправді, німецька юридична мова, яка традиційно перебуває під впливом латини у багатьох аспектах, безумовно, стала незалежною від латини з точки зору словникового запасу

і повністю повернулася до себе (див. Daum 2008: 4-5). Якщо сьогодні проаналізувати німецькі юридичні тексти, то можна побачити, що в них використовується майже сто відсотків німецьких слів. Однак головним критерієм тут було взяти за основу живу природну версію мови, покладатися на умовність і виводити нові слова і поняття за аналогією. Ця тенденція в німецькій мові, дуже відмінна від тенденції в Туреччині в 1930-1940-х роках, врятувала новостворені поняття від штучності і підвищила їхню прийнятність. Відзначаючи, що природно, щоб поняття в мові права відповідали можливостям самої мови, Даум засновує це на тому, що право, яке регулюється певними законами, має різний зміст і значення в кожній країні (Daum 2008: 4). Реформи, розпочаті після Танзімату, особливо з метою зробити мову преси зрозумілішою для мас, призвели до зміни стандартів у письмовій мові (Demir ve Yılmaz 2005: 127). Однак юридична мова не зазнала впливу цієї зміни стандартів до мовної революції. Після мовної революції в юридичній мові було досягнуто певного ступеня тюркізації. Тим не менше, навіть сьогодні в нашій юридичній мові є багато слів, скопійованих з іноземних мов. Тут копіювання (Kopieren) - це термін, що вживається у значенні «Johanson 1992a». Відомий тюрколог Йохансон, який проводить дослідження мовних контактів, використовує термін "копіювання", а не "запозичення", який широко використовується в лінгвістичних колах, по відношенню до елементів, які перейшли з іноземних мов у турецьку (1992: 174). Згідно з моделлю копіювання Йохансона, під час мовної взаємодії певні елементи соціально сильнішої мови кодуються в соціально слабшій мові. Відповідно, існує три типи копіювання: загальне, вибіркоче та змішане (Johanson 1992a: 178-183).

У загальних копіях елемент, що копіюється, переноситься з однієї мови на іншу як він є, тобто як "блок". Наприклад, місцевий, рішення, ухвала, постанова, вимога, закон. З іншого боку, у вибраних копіях з однієї мови на іншу переносяться певні структурні особливості копіюваного елемента, тобто його функціональний зміст. Важливим тут є те, що

структурні особливості (значення, синтаксис, частотність тощо) елемента в мові-передавачі беруться за зразок і копіюються на одиниці в мові-приймачі. В юридичній мові є багато слів, які були скопійовані за допомогою цього методу.

Наприклад, *посилання* - (осм. *atıf*), *примус* - (осм. *müsādere*), *інкриміноване правопорушення* - (осм. *ta'tūf cürüm*), *міністр* - (осм. *nāzir*), *засідання* - (осм. *ikāmetgāh*). Існують також змішані копії, в яких обидві копії поєднуються, де загальні копії закодовані в певній синтаксичній структурі. Наприклад, сполучник *ki*, який запозичений з перської мови і утворює тип залежного речення, з одного боку, є загальною калькою, тобто запозичений як єдине ціле; однак ця одиниця також принесла з собою певне синтаксичне запозичення, тобто залежний елемент стоїть після головного, що є відмінним від турецького. Наприклад, *я зрозумів, що це не спрацює* (*я зрозумів, що це не спрацює*). Існують також змішані копії, в яких обидві копії поєднуються, де загальні копії закодовані в певній синтаксичній структурі. Наприклад, сполучник *ki*, який запозичений з перської мови і утворює тип залежного речення, з одного боку, є загальною калькою, тобто запозичений як єдине ціле; однак ця одиниця також принесла з собою певне синтаксичне запозичення, тобто залежний елемент стоїть після головного, що є відмінним від турецького. Більшість елементів, запозичених з іноземних мов у турецькій юридичній мові, мають арабське та перське походження - як результат ісламського культурного фону, на якому базується традиційна юридична мова. Кількість слів, запозичених із західних мов, досить обмежена порівняно з іншими науковими та спеціалізованими мовами. Тепер розглянемо лексику іноземного походження в сучасній юридичній мові:

Окрім загальних копій, копіювалися також граматичні одиниці. Однією з них є 1) арабський префікс *bilā* (<ар. *bi+lā*), який стоїть перед іменниками і заперечує їх. Наприклад, *bilâ istisna* "без винятку", *bilâ tebliğ* "без повідомлення", *bilâ icraaz* "без виконання [покарання]", *bilâ faiz* "без

відсотків", *bilâ ikmal* "без завершення". Такі конструкції часто функціонують як прислівники.

2) Арабський префікс *bilâ* також використовується з турецькими словами за аналогією. Наприклад, *bilâ işlem* 'işlem yapılmaksızın/ olmadan' (без обробки).

3) Деякі слова з'являються з арабським суфіксом множини *-ât*. Наприклад, *ilamât* "оголошення" (*тур. ilamlar*), *iradât* "доходи" (*тур. gelirler*), *ihtarât* "попередження" (*тур. uyarılar*).

4) Так само в юридичних текстах можна зустріти слова з арабським суфіксом жіночого роду (*-A*). Наприклад, *mağdure*, *maktule*.

5) Досі існують слова з перським прийменником *hem-* (<далекосхідне *ham-*). Наприклад, *hem-cins* 'aynı cins' (одностатеві).

6) Широко використовуються прислівникові конструкції з арабським суфіксом *-an*. Наприклад, *takdiren* 'takdir olarak', *re'sen* 'kendiliğinden, bağımsız olarak', *def'aten* 'bir defada', *şifahen* 'sözlü olarak', *neseben* 'soy olarak', *sehven* 'yanlışlıkla', *neticeten* 'sonuç olarak', *rızaen* 'rızasıyla'.

7) Існують також слова, які беруть латинський префікс прийменник (*a-*), що вказує на негативність. Наприклад, *atipik* 'tipik olmayan' (нетиповий).

8) Обмежена кількість слів, запозичених із західних мов з 1950-х років, продовжує існувати в юридичній мові. *Avukat*, *ipotek*, *garanti*, *noter*, *done*, *kontrol*, *aktif*, *pasif*, *riziko*.

Висновок до Розділу 1

Поняття "текст" виявилось набагато більшим і складнішим, ніж можна було б собі уявити на перший погляд. Це не лише письмова інформація, але і спосіб вираження думок, ідей, а також спосіб взаємодії та комунікації. Текст може бути розглянутий з різних точок зору - мовознавчої, літературної, філософської та інших. Вивчення турецького юридичного тексту дозволило глибше зрозуміти особливості правової системи Туреччини, включаючи її законодавчі акти та процеси судочинства. Це допомогло розширити наші знання про турецьке право та його вплив на мову. Загальнотеоретичне дослідження турецького юридичного тексту відображає важливі аспекти еволюції мови та правової системи в Туреччині. Це дослідження виокремлює кілька ключових моментів:

1. Історичний контекст: Аналізуючи розвиток турецького юридичного тексту, важливо враховувати історичні та культурні зміни, які вплинули на формування мови та правової термінології.

2. Лінгвістичні особливості: Дослідження виявляє лексичні, граматичні та стилістичні особливості турецького юридичного тексту, що допомагає зрозуміти його унікальний характер.

3. Вплив міжнародного права: Вивчення турецького юридичного тексту також розглядає вплив міжнародних стандартів та конвенцій на термінологію та структуру правових документів.

4. Методологічні підходи: Дослідження може базуватися на різних методологічних підходах, включаючи лінгвістичний аналіз, історичні дослідження та порівняльну лінгвістику.

В цілому, загальнотеоретичні засади дослідження турецького юридичного тексту відкривають глибину та різноманітність мовно-правових явищ і сприяють кращому розумінню еволюції мови та права в Туреччині.

РОЗДІЛ II. ЛЕКСИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТУРЕЦЬКИХ ЮРИДИЧНИХ ТЕКСТІВ

2.1 Функціонування абревіатур у турецьких юридичних текстах

Оскільки абревіатури використовуються в усіх типах текстів, вони також використовуються в багатьох юридичних текстах. Юридичні абревіатури - це мовні звороти, яким надають перевагу для економії в юридичному дискурсі та для полегшення спілкування між юристами. Ці абревіатури є коротким вираженням і символічним позначенням однієї або декількох літер у слові, терміні або власній назві. Абревіатури часто використовуються в турецьких і французьких юридичних текстах і утворюються наступним чином.

У турецьких юридичних текстах є кілька абревіатур. Оскільки юридичні тексти переплітаються з багатьма галузями, ці тексти містять абревіатури, пов'язані з іншими галузями, на додаток до юридичних абревіатур.

Абревіатури, що використовуються в юридичних текстах, як правило, такі:

а. Найпоширенішою формою скорочення є абревіатура (sigles), утворена шляхом взяття ініціалів слів. Їх також називають акронімами. Усі літери пишуться з великої літери, і між літерами, що утворюють цей елемент, немає ніяких знаків, таких як крапка або кома.

Приклади:

КНК: Kanun Hükmünde Kararname – *Закон про декрети*

ААЇТ: Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi - *Тариф мінімальної оплати послуг адвоката*

ТМК: Türk Medeni Kanunu – *Цивільний Кодекс Туреччини*

Друга форма абревіатури - це абревіатура, що складається з перших літер слова. У цій формі абревіатури абревіатура складається з перших двох або більше літер слова, що йдуть підряд.

Av.: Avukat

Yar.: Yargıtay

Третя аббревіатура - це аббревіатура, що складається з кількох літер першого слова та перших літер іншого слова (слів) або з кількох літер наступних слів. Ця форма аббревіатури також називається "усіканням".

MERNİS: **Merkezi Nüfus İdaresi Sistemi** - *Центральна система управління населенням*

TAKBİS: **Tapu ve Kadastro Bilgi Sistemi** - *Інформаційна система земельного кадастру та реєстрації*

Інший спосіб скорочення - це скорочення, що відбувається шляхом видалення кількох приголосних у слові, яке скорочується.

Оскільки право стосується всіх верств суспільства і пов'язане з усіма галузями, аббревіатури, що використовуються в юридичних текстах, можуть бути як специфічними для галузі права, так і характерними для інших галузей. Як правило, ці аббревіатури подаються в тексті вперше. У деяких текстах аббревіатури використовуються безпосередньо ("заяви", "судові рішення" тощо). Мета - не повторювати довгі слова в тексті, економити час та заощаджувати мову як у письмовому, так і в усному мовленні за рахунок їх скорочення. Аббревіатури, що використовуються в юридичних текстах, застосовуються юристами, і вони знають, що ці аббревіатури означають. Аббревіатури, зрозумілі фахівцям у галузі права, полегшують спілкування між експертами, але можуть викликати проблеми у неспеціалістів або у перекладачів, які перекладають у цій галузі. Для перекладача, який перебуває в умовах дефіциту часу, розуміння тексту та пошук скорочень, що використовуються в текстах, може призвести до марної трати часу. У зв'язку з цим у Франції та інших країнах, офіційною мовою яких є французька, було

проведено значну кількість досліджень юридичних термінів та аббревіатур, щоб запобігти цій плутанині та полегшити роботу перекладачів і перекладачок. З іншого боку, турецькою мовою досліджень на цю тему майже немає.

Помічено, що деякі назви судів, професійні назви та назви законів скорочуються в турецьких юридичних текстах.

ASCM: Asliye Ceza Mahkemesi - *Кримінальний суд першої інстанції*

AYM: Anayasa Mahkemesi - *Конституційний суд*

AİHM: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi - *Європейський суд з прав людини*

SCH: Sulh Ceza Hakimisi - *Мировий суддя*

TCK: Türk Ceza Kanunu - *Кримінальний кодекс Туреччини*

T.T.K: Türk Ticaret Kanunu - *Комерційний кодекс Туреччини*

İ.İ.K: İcra ve İflas Kanunu - *Виконавче право та закон про банкрутство*

M.K: Medeni Kanun - *Цивільний кодекс*

"До завершення розлучення проживання дітей з моїм клієнтом має бути враховано при оцінці, яка має бути проведена відповідно до статті 169 Цивільного кодексу..." (X Aile Mahkemesine, dilekçe) (M.K: Medeni Kanun).

Абревіатури, що використовуються в юридичних текстах, застосовуються і в інших галузях. З цієї причини слід дуже добре розуміти зміст тексту, що перекладається, тобто галузь права, про яку йдеться в тексті, і шукати використану абревіатуру відповідно до змісту тексту та знаходити її відповідний еквівалент. Наприклад, абревіатура "ТМК" може сприйматися як "Цивільний кодекс Туреччини" або "Закон про боротьбу з тероризмом". Крім того, було помічено, що абревіатура ТМК використовується, коли йдеться про Цивільний кодекс Туреччини, так само як і абревіатура ТМУ (Турецький цивільний кодекс).

2.2 Функціонування термінів у турецьких юридичних текстах

Як відомо, терміни - це спеціальні слова, які виражають специфічні поняття певної галузі науки або спеціалізованої сфери. Ці спеціальні слова виражають відповідні поняття найкоротшим, найконкретнішим і найзрозумілішим способом, і фахівці галузі науки чи спеціалізації розуміють під цими спеціальними словами одне й те саме. Тому, безумовно, має бути "єдність" у термінах. І юридична наука, і право як спеціальність мають свої терміни.

Власне, найхарактернішою рисою, яка відрізняє юридичну мову від інших версій мови, є те, що вона має дуже міцну й усталену термінологію. Як і багато інших правових систем Європи, сучасна німецька правова система перебуває під впливом римського права з точки зору культурних традицій та латинської мови з точки зору мови та способу мислення (Daum 2008: 1). Тому значення, визначення та тлумачення німецьких юридичних термінів слід розглядати в контексті цього контексту. Оскільки турецька правова система, з іншого боку, належить до ісламської цивілізації як культурне тло, вона сформувалася під впливом цієї цивілізації з точки зору правової думки і продовжила свій розвиток, живлячись на цій основі. У період після Танзімату, під впливом європейської культури та цивілізації, правове мислення та орієнтири почали змінюватися. В рамках цього нового праворозуміння в турецьку правову систему почали проникати багато нових понять і термінів з європейських правових систем (які базуються на римському праві). Спочатку ці нові поняття і терміни намагалися пристосувати до власних можливостей османської мови. Тому на додаток до понять, що існували в османській науковій та юридичній мові 19 століття, більшість з яких були іноземного (арабського та перського) походження, почали виводитися нові терміни. Таким чином, османські інтелектуали намагалися створити мову науки з термінами, заснованими на арабських і перських коренях. Наприклад, поняття *mefkûre* "ідеал, ідеальне" було утворене від кореня *fikr* відповідно до арабських граматичних правил. Однак османські інтелектуали не докладали

жодних зусиль, щоб виводити терміни, використовуючи турецькі корені (Zülfikar 1991: 6). У процесі, що послідував за мовною революцією, у сфері права, як і в інших галузях науки та спеціалізації, була зроблена спроба тюркізації мови та термінів. З цією метою в 1934 році було створено близько 160 нових термінів, які пропонувалося використовувати на противагу іноземним юридичним термінам (bk. Zülfikar 2006: 314). Серед цих термінів: *bağlılık* – *лояльність* (*tābiyet*), *bağsızlık* – *розмежування* (*istiklâl*), *dış toprak* – *зовнішня земля* (*müstemleke*), *kural* – *правило* (*kaide*), *kurultay* – *державна* (*devlet*), *öz görüş* – *власна думка* (*nazariye*), *iç savaş* – *громадянська війна* (*dâhili harp*), *zor alma* (*müsadere*), *yurtlulaştırma* – *територіалізація* (*vatandaşlığı kabul*), *bağdaşma* – *сумісність* (*misak*). Щодо тюркізації юридичних термінів у республіканську епоху, Зюльфікар робить наступне спостереження: "Тюркізація юридичних термінів з'явилася на порядку денному здебільшого під час оновлення та внесення поправок до конституцій, раніше відомих як *Teşkil-i esasi*. Конституція 1945 року, яка прийшла на зміну конституціям 1876, 1921 і 1924 років, є конституцією, що регулює багатопартійну епоху, і в цій конституції також було змінено мову" (Zülfikar 2006: 315).

Фактом є те, що протягом республіканського періоду було досягнуто значного прогресу в тюркізації юридичної мови та термінології завдяки різним зусиллям та заходам. Незважаючи на ці зусилля з тюркізації, в сучасній юридичній мові є багато термінів, скопійованих з іноземних мов. Більшість з цих термінів є загальними копіями за моделлю Йохансона і закодовані у вигляді блоків. Наприклад, *скаржник*, *справа*, *рішення*, *апеляція*, *компенсація*, *аліменти*. Крім того, є також велика кількість термінів, скопійованих за обраним типом копіювання. Наприклад, *примус* (осм. *müsādere*), *строк давності* (осм. *mürûr-u zamân*), *конституція* (осм. *teşkilât-ı esâsiye*), *законодавець* (осм. *vâzi-i kânûn*), *свідок* (осм. *shâhid*), *визнання* (осм. *діагноз*), *імперативне положення* (осм. *hüküm* < осм. *hük-m-i âmir*), *застосування* (осм. *mügâsa'ât*), *набуття чинності* (осм. *meri olmak*), *громадська думка* (осм. *efkâr-ı umûmiye* < фр. *opinion publique*). У контексті цих методів

копіювання можна підсумувати наступне про терміни в турецькій юридичній мові:

- 1) Загальні запозичення з арабської та перської мов досі використовуються. Приклади: *vasi, veli, fiil, fail, ihlal, matuf, istismar, velayet, tensip, tashih, şerh, tebligat, ikmal, infaz, mülakat, nafaka, tazminat, müdafaname, müessese, mütalaa, lafz, tebliğ, iddet müddeti, ikale, temyiz, cebir, müşteki, müsadere, müdafî, ihtar, infaz, muhakem.*
- 2) Копіювання з арабської та перської мов на турецьку припинилося. Натомість з'являються і використовуються нові терміни. Тому в юридичній мові з'явилося більше турецьких термінів, ніж у минулому. Приклади: *davacı, davalı, savunma, yargılama, sanık, eylem, içerik, aykırılık, algılama, düzenleme, kovuşturma, soruşturma, oturum.* Той факт, що ці терміни є турецькими, підвищує їхню зрозумілість і робить значний внесок у розвиток мови права як мови науки та спеціалізації. Ці похідні терміни, як правило, з'являються у вигляді вибраних копій.
- 3) Загалом, не буде помилкою сказати, що в юридичній мові існує супротив термінам західного походження, але деякі терміни все ж таки увійшли і закріпилися в турецькій мові. *avukat, koordinatör, prensip, sistem, teori, rapor, baro, enterne etmek, ekspertiz, otopsi, prosedür, stajyer.*
- 4) У деяких юридичних текстах старі та нові терміни вживаються разом. Приклади: *ikala (bozma), bilâ müddet (süresiz), tashih (düzeltme), tevhid (birleştirme), ifraz (ayırma), emprevizyon (beklenmeyen durum), kadaastro (tapulama), re'sen (kendiliğinden).* Таке вживання показує нам, з одного боку, що певні терміни все ще мають проблему розуміння, а з іншого боку, що нові терміни ще не врегульовані на належному рівні.

Висновки до Розділу 2

Використання абревіатур у турецьких юридичних текстах має важливе значення з кількох причин. По-перше, вони дозволяють зменшити обсяг тексту, забезпечуючи більшу конкретність та зрозумілість. По-друге, абревіатури широко використовуються для економії часу, оскільки вони спрощують сприйняття інформації, зокрема для фахівців у галузі права. Крім того, вони сприяють уніфікації термінології та забезпечують стандартизацію в юридичному дискурсі. Таким чином, абревіатури є важливим інструментом для забезпечення точності, швидкості та зрозумілості у турецьких юридичних текстах. Використання термінів у турецьких юридичних текстах є важливим для забезпечення юридичної точності, чіткості та єдності тлумачення. Терміни відображають конкретні поняття та норми права, дозволяючи уникнути неоднозначності та тлумачення. Вони також сприяють збереженню однакового розуміння правових норм і положень усіма учасниками юридичного процесу. Таким чином, використання термінів в турецьких юридичних текстах допомагає забезпечити юридичну впевненість, стабільність та чіткість в правовій системі країни.

ВИСНОВКИ

Загальнотеоретичне дослідження турецького юридичного тексту відображає важливі аспекти еволюції мови та правової системи в Туреччині. Це дослідження виокремлює кілька ключових моментів:

1. Історичний контекст: Аналізуючи розвиток турецького юридичного тексту, важливо враховувати історичні та культурні зміни, які вплинули на формування мови та правової термінології.
2. Лінгвістичні особливості: Дослідження виявляє лексичні, граматичні та стилістичні особливості турецького юридичного тексту, що допомагає зрозуміти його унікальний характер.
3. Вплив міжнародного права: Вивчення турецького юридичного тексту також розглядає вплив міжнародних стандартів та конвенцій на термінологію та структуру правових документів.
4. Методологічні підходи: Дослідження може базуватися на різних методологічних підходах, включаючи лінгвістичний аналіз, історичні дослідження та порівняльну лінгвістику.

В цілому, загальнотеоретичні засади дослідження турецького юридичного тексту відкривають глибину та різноманітність мовно-правових явищ і сприяють кращому розумінню еволюції мови та права в Туреччині.

Турецькі юридичні тексти відзначаються використанням значної кількості аббревіатур та термінів, що мають велике значення для точності, конкретності та зрозумілості правового мовлення. Аббревіатури дозволяють скорочувати текст та зберігати конкретність, однак їх розуміння може вимагати експертизи. Терміни, у свою чергу, є основними засобами тлумачення правових норм та положень, забезпечуючи однозначність та юридичну чіткість. Розуміння термінів потребує глибокого знання юридичної термінології та контексту. У цілому, аббревіатури та терміни в турецьких юридичних текстах є ключовими елементами, які сприяють зрозумілості, точності та однозначності в правовій комунікації.

ÖZET

Bu araştırma makalesi, Türk hukuk sistemi üzerindeki etkilerini ortaya çıkarmak amacıyla Türkçe hukuk metinlerinin sözcüksel özelliklerini incelemektedir. Hukuki belgelerde kısaltmaların, terimlerin ve özel kelimelerin kullanımına odaklanmaktadır. Bu sözcüksel özelliklerin hukuk dilinin doğruluğuna, açıklığına ve anlaşılabilirliğine nasıl katkıda bulunduğu analiz edilmektedir. Çalışma ayrıca, metinleri standartlaştırmak ve resmileştirmek için kullanılan formüller ve cümle yapıları gibi dilbilimsel üslup özelliklerinin analizini de içermektedir. Çalışma, hukuki kelime dağarcığının ortak ve ayırt edici özelliklerini belirlemek amacıyla Türkçe hukuk metinlerinin sözcüksel özelliklerini diğer dillerdeki metinlerle karşılaştırmaktadır. Ayrıca, bu sözlüksel özelliklerin mahkeme pratiği, avukatlık ve diğer yasal bağlamlardaki pratik uygulamalarını araştırmaktadır. Çalışmanın sonuçları, Türk hukuk sisteminin anlaşılması ve geliştirilmesinin yanı sıra genel olarak hukuk ortamındaki iletişimin iyileştirilmesi için de faydalı olabilir.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

(В. Матус, 2010) . Херсон: «Особливості перекладу юридичних текстів із турецької мови».

(İbrahim Ahmet Aydemir, 2010). «Türk Hukuk dili üzerine Araştırmalar I».

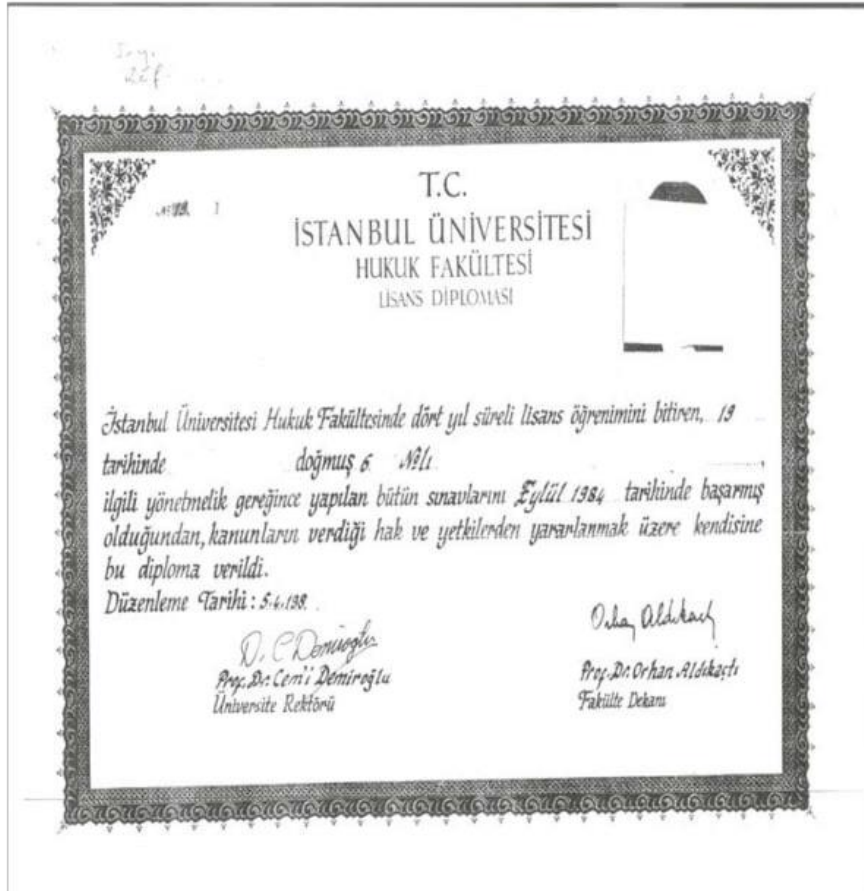
(Nesrin Deliktaşlı, 2017). «Hukuk metinlerinde kullanılan kısaltmalar ve çevirileri».

(Zeynep Yeşilkaya, 2017). «Çeviri uygulamalarında koşut. Metinlerin işlevi: Hukuk Metinleri temelli bir inceleme».

(Sezai Arusoğlu, 2017). «Fransızca-Türkçe Hukuk Metinleri Örnekleri Aracılığıyla Hukuk Çevirisi Eğitimi Üzerine Bir Değerlendirme».

ДОДАТКИ

TAŞAR

Nüfus Kaydına
Uygun
Aslı Gibidir
Onaylı Fotokopi
Montbéliard,
8 Eylül 1995

Mühür İmza

Caddesi N° 2'de, her ikisi Valentigney (Doubs)
Allée Jean-Jacques ROUSSEAU, N° 4' te oturur,
yirmibeş Nisan bin dokuzyüz kırkaltı, Gakal
(Türkiye) doğumlu işçi Suleyman TASAR ve eşi
yirmi nisan bin dokuzyüz elli Sivas (Türkiye)
doğumlu, herhangi bir mesleği olmayan Kamer
TUZCU'dan Serdar adında bir oğlan çocuğu
dünyaya gelmiştir. İşbu belge, altı haziran bin
dokuzyüz yetmiş dokuz günü saat sekiz
yirmide, kırkaltı yaşında Büro şefi Jean
POMMEY'in beyanı üzerine, kendisine
okutulduktan sonra bizimle birlikte imzalayan,
idari görevli, Vekaleten Nüfus Kayıt Bürosu
yetkilisi Françoise BUFFARD MISCHLER
tarafından hazırlanmış ve imza altına
alınmıştır.-----

1138

Paraf İmza

